

Rada
Európskej únie

V Bruseli 3. mája 2019
(OR. en)

8763/19

JEUN 64
EDUC 221
SOC 330
EMPL 245

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	8308/19 + COR1
Predmet:	Mladí ľudia ako nositelia demokracie v EÚ – diskusia o smerovaní

Predsedníctvo po konzultáciách s pracovnou skupinou pre mládež vypracovalo dokument na rokovanie uvedený v prílohe, ktorý sa predkladá ako základ pre diskusiu o smerovaní na zasadnutí Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport 22. a 23. mája 2019.

Rada EYCS (Brusel 22. mája 2019) – mládež – diskusia o smerovaní

**Mladí ľudia ako nositelia demokracie v Európskej únii
– dokument predsedníctva na rokovanie –**

1. Mladí ľudia a demokracia

Demokracia je jednou zo základných zásad, na ktorých bola založená EÚ a na ktorých fungujú jej inštitúcie. Jej konsolidácia a podpora je rozhodujúca pri zabezpečovaní blahobytu občanov EÚ.

Pokiaľ ide o mladých ľudí a demokraciu, vzťah EÚ s mladými ľuďmi sa riadi najmä článkom 165 Zmluvy o fungovaní EÚ, v ktorom sa uvádza, že „činnosť Únie sa zameriava na (...) podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe“. V súlade s týmito ustanoveniami sa nedávno prijatá stratégia EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027 zameriava na podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote a tiež sa v nej odkazuje na „spôsob fungovania našich demokracií“, „sociálno-ekonomické vylúčenie a demokratické vylúčenie“ a „demokratický deficit v rámci procesov EÚ“¹. Všetky tieto otázky by sa mali riešiť budovaním mostov smerom k mládeži s cieľom posilniť ich dôveru v demokraciu ako systém vlády, ktorý pracuje pre mladých ľudí a snaží sa ich zapojiť.

Účast' mladých ľudí na voľbách je v absolútnom vyjadrení stále dosť nízka, aj keď sa zdá, že sa zvyšuje, a kým so záujmom očakávame, že sa tento trend potvrdí v nadchádzajúcich voľbách do Európskeho parlamentu, je rovnako dôležité, aby sme sa pripravili aj na obdobie po nich. Mladí ľudia sa na to obdobie už celkom iste pripravujú: vidieť to na ich rastúcej ochote zapájať sa do činností mládežníckych organizácií, mimovládnych organizácií a dokonca aj politických strán, aj keď počet členov je stále pomerne nízky. Aj dobrovoľnícka práca, najmä so zameraním na miestnu komunitu, je v očiach mladých ľudí stále atraktívnejšia.

¹ Stratégia Európskej únie pre mládež, Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018.

Z týchto faktorov je zrejmé, že súčasná mladá generácia nie je apatická. Pokiaľ však ide o ich názory na oblasti činnosti, ktoré by napríklad EÚ mala považovať za prioritné, demokratická účasť je na poslednom mieste za vzdelávaním a zručnosťami, ochranou životného prostredia a bojom proti zmene klímy, zamestnanosťou, otázkami migrácie a utečencov². To nemusí znamenať, že mladí ľudia nemajú záujem o demokraciu. Práve naopak: osem z desiatich mladých Európanov si myslí, že by sa mali podporovať vzdelávacie programy, ktoré presadzujú kritické myslenie a lepšie vzdelanie o právach a povinnostiach občanov EÚ a fungovaní EÚ a jej inštitúcií, čo sú všetko kľúčové prvky na zabezpečenie hladkého fungovania modernej demokracie³.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti by sa malo uznať, že mladí ľudia si cenia demokraciu, ale je potrebné vyvinúť viac úsilia s cieľom dostať ju do ich srdca, a predovšetkým do ich myslí. Okrem toho musíme zabezpečiť, aby sa mladí ľudia cítili súčasťou demokratického života EÚ a jej členských štátov a boli schopní zohrávať v ňom aktívnu úlohu. Na dosiahnutie tohto cieľa je však potrebné vziať do úvahy viaceré aspekty.

2. Ako povzbudiť mladých ľudí, aby sa vo väčšej miere zúčastňovali na demokratickom živote EÚ

a) Prítlačivosť alternatívnych politických argumentácií

Argumentácia zameraná na demokraciu, základné ľudské práva a medzikultúrny dialóg môže prísť o podporu v prostredí materiálnej neistoty a ťažkostí (vysoká a pretrvávajúca nezamestnanosť, chudoba pracujúcich, nízka pravdepodobnosť sociálnej mobility atď.), najmä ak demokratickým vládam trvá hľadanie odpovedí na tieto výzvy príliš dlho. Preto by nebolo prekvapujúce, ak by občania bez ohľadu na vek počúvali tých, ktorých tvrdia, že majú jednoduché riešenia sociálnych a hospodárskych problémov.

Využitie frustrácie občanov je v súčasnosti jednoduchšie vďaka novej prepojenosti a informačným tokom, ktoré umožňujú šírenie dezinformácií. Preto je mimoriadne dôležité, aby sa venovalo viac pozornosti tomu, ako sa možnosti politikov formulujú, oznamujú a vykonávajú.

² Rýchly prieskum Eurobarometra 455, Európska mládež (2017). Prieskum, ktorý uskutočnila sieť TNS Political & Social na žiadosť Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru.

³Tamže, č. 2.

b) Nové a meniace sa formy moci a účasť mládeže

Napriek vyššie uvedeným nedávnym zlepšeniam stále pretrváva dojem, že máme do činenia s mladou generáciou, ktorá sa veľmi nezaujíma o tradičné formy účasti na rozhodovaní (hlasovanie, politické strany, mládežnícke organizácie, účasť na verejných diskusiách atď.). Hlasovanie v pravidelných intervaloch už nemusí byť dostatočné na zapojenie mladých ľudí do rozhodovacieho procesu a hodnoty, ktoré vymedzujú tradičnú štruktúru rozdelenia moci, už nemusia byť príťažlivé, ak sa porovnajú s prijateľnejšími alternatívami⁴:

Tieto nové formy moci a účasti vyvolávajú pochybnosti o reprezentatívnosti systémov rozhodovania a správy vecí verejných.

⁴ Alex Farrow, Účasť mládeže: bližšie k účasti a aktivizmu (*Youth Participation: Closer to the Edge of Participation and Activism*), Expertná skupina SALTO pre účasť mládeže, Tallinn, 2018, k dispozícii tu.

c) Využitie a vplyv technológií

Aj nové technológie ponúkajú možnosti na zmenšenie vzdialenosti medzi občanmi a vládnyimi inštitúciami a umožňujú rýchlu komunikáciu a vyjadrenie názorov. Mladá generácia vo všeobecnosti považuje využívanie nástrojov sociálnych médií za prirodzené, čo predstavuje silu, ktorú treba vziať do úvahy.

Väčší dôraz sa však musí klásť na:

- digitálnu priepasť medzi mladými ľuďmi a potrebu odstrániť ju;
- uzavretie komunikačného okruhu – s mladými ľuďmi sa v rozhodovacom procese konzultuje, vyjadrujú sa k nemu a zúčastňujú sa na ňom, ale je tiež potrebné informovať ich o výsledkoch a rozhodnutiach, za ktoré sa vyjadrili, a to spôsobom, ktorý im je blízky;
- digitálnu účasť, v rámci ktorej neexistujú mechanizmy, aké majú k dispozícii tradičnejšie formy účasti na zabezpečenie kvality a dosahu.

3. Otázky pre ministrov na diskusiu o smerovaní

Ministri sa vyzývajú, aby sa počas diskusie o smerovaní, ktorá sa má uskutočniť na zasadnutí Rady pre mládež 22. mája, zaoberali otázkami nastolenými v tomto dokumente. Môžu pritom odpovedať na tieto otázky:

1. **Čo môžu členské štáty a inštitúcie EÚ urobiť, aby reagovali na výzvy zdôraznené v tomto dokumente s cieľom podporiť záväzok mladých ľudí k dodržiavaniu demokratických zásad?**
2. **Aké opatrenia by vzhľadom na silné stránky, záujmy a profily súčasnej mladej generácie boli najúčinnnejšie v záujme zvýšenia jej účasti na demokratickom živote EÚ a jej členských štátov?**